

Lagedi Kooli lasteaed ÕPPEKAVA

Sisukord

Sisukord	2
1. Lasteaia liik ja eripära	3
1.1. Lasteasutuse liik, üldandmed ja õiguslikud alused	3
1.2. Lasteasutuse eripära ja loomekeskused	3
1.3. Moto, missioon, visioon ja alusväärtused	4
2. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk ja eesmärgid	5
3. Õpikäsitus ning õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	6
3.1. Õpikäsitus ja õppimise põhimõtted	6
3.2. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	6
4. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus	7
4.1. Õppeperioodid ja tegevuste planeerimine	7
5. Laste üldoskused ja eeldatavad arengutulemused	10
5.1. 3-aastase ja 6–7-aastase lapse eeldatavad üldoskused	10
5.1.1. Mänguoskused	10
5.1.2. Tunnetus- ja õpioskused	10
5.1.3. Sotsiaalsed oskused	11
5.1.4. Eneseregulatsiooni oskused	12
5.2. 6-7 a laste eeldatavad arengutulemused valdkonniti	12
5.2.1. Valdkond „Mina ja keskkond“ (6–7-aastane laps)	12
5.2.2. Valdkond „Keel ja kõne“ (6–7-aastane laps)	13
5.2.3. Valdkond „Eesti keel kui teine keel“ (6–7-aastane laps)	14
5.2.4. Valdkond „Matemaatika“ (6–7-aastane laps)	15
5.2.5. Valdkond „Kunst“ (6–7-aastane laps)	16
5.2.6. Valdkond „Muusika“ (6–7-aastane laps)	17
5.2.7. Valdkond „Liikumine“ (6–7-aastane laps)	17
6. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted, meetodid ja dokumenteerimine	18
6.1. Lapse arengu hindamise ja toetamise üldpõhimõtted	18
6.2. Hindamismeetodid, vahendid ja dokumenteerimine	19
6.3. Arenguestlused ja jooksev tagasiside	19
6.4. Lapse toevajaduse märkamine, hindamine ja tugimeetmed	20
6.5. Erisuste kohaldamine spetsiifilistes sihtgruppides	20
6.6. Tugisüsteemide dokumentatsioon: IAJK ja IAK	21
6.7. Koolivalmiduse hindamine	21
7. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus	22
8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	22
Lisa 1	24
Märkamine, kaardistamine ja sekkumine Lagedi Kooli lasteaias	24

1. Lasteaia liik ja eripära

1.1. Lasteasutuse liik, üldandmed ja õiguslikud alused

Lagedi Kooli lasteaia õppekava lähtub alusharidusseadusest ning alushariduse riiklikust õppekavast. Lagedi Kooli lasteaed on Rae Vallavalitsuse hallatav munitsipaalasutus, mis tegutseb alates 2013. aasta jaanuarist Rae vallas Lagedi alevikus ning kuulub Lagedi Kooli koosseisu (lasteaed-põhikool).

Aadress: Kaare tee 41, Lagedi alevik, Rae vald, Harjumaa.

Lasteaias on 10 rühma: Mesikäpad, Mesilinnud, Mesimõmmid, Mesimarjad, Mesililled, Mesimummud, Mesivurrid, Mesiõied, Mesikarud ja Mesiheinad. Tegutsevad hoiurühmad 1,5–3-aastastele lastele, aiarühmad 3–7-aastastele lastele, liitrühmad ja väikerühm. Lasteaed on avatud kell 7.30–18.00. Vajadusel on vanematele võimaldatud hommikune valverühm kell 7.00–7.30.

1.2. Lasteasutuse eripära ja loomekeskused

Lasteaial on avar ja mitmekesine õueala, mis võimaldab lastel joosta, loovmänge mängida ning end ronilatel proovile panna. Vanematele lastele (4–7-aastastele) on loodud seiklusrada. Lasteaia ümbruses asuv loodus soodustab jalutuskäike ning aktiivset tegutsemist väljaspool õueala. Peame oluliseks igapäevast õues viibimist ja rohket liikumist, et tagada lapsele parimad võimalused olla terve ning aktiivne. Lasteaed kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade (TEL) võrgustikku. Lagedi Kooli lasteaias on uutele õpetajatele välja töötatud mentorlussüsteem. Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse erinevaid õppemeetodeid (sh projektõpet), kuhu on lõimitud erinevad õpivaldkonnad. Tunnustame protsessis osalemist ja pingutamist, et laps julgeks vastu võtta uusi väljakutseid. Lasteaial on oma köök, kus valmistatakse tervislikku toitu, ning köögipersonal on kaasatud parima õpi- ja kasvukeskkonna loomisesse.

Igapäevast õpikeskkonda rikastavad spetsiaalsed loomekeskused ja ruumid:

- **Õppeköök:** lapsed käivad koos õpetajaga toidu valmistamist õppimas, mis võimaldab õppida kogemuslikult, arendada iseseisvust ja kujundada tervislikke eluviise.
- **Savi- ja kunstituba:** lasteaias on oma savituba ja keraamikaahi, mis võimaldab pakkuda mitmekülgseid ning loovaid kunstitegevusi, kus julgustatakse lapsi katsetama ja oma ideid väljendama.
- **Nutikasvuhooned:** toetab laste keskkonnateadlikkust, uurimuslikku õpet ning esmaste aiandusteadmiste omandamist.
- **Muusika- ja liikumissaal ning koridori tegevuskeskused:** loome- ja liikumisvajadusest lähtuvalt on koridoridesse kujundatud rahupesad ja erinevad tegevuskeskused.

- **Loomekeskused õues:** Lasteaias on loodud õuesõppeks tegevuskeskused, kus lastel on võimalus vabalt kasutada loodus- ja taaskasutusmaterjale.

1.3. Moto, missioon, visioon ja alusväärtused

Lagedi Kooli moto:

Siin kasvad suureks, et paista kaugele!

Lagedi Kooli lasteaia missioon:

Kujundada mängulise, sõbraliku, turvalise ja jõukohase tegevuse ning kaasaegse arengukeskkonna kaudu

- L – loovad
- A – avatud
- P – positiivsed
- S – sotsiaalselt hästi arenenud koolis hakkamasaajad lapsed.

Visioon:

Lagedi Kooli lastel ja noortel on võimalus olla osa parimast keskkonnast kasvamiseks, õppimiseks ja arenemiseks.

Alusväärtused:

Lagedi Kooli lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toetub riiklikult sätestatud üldinimlikele ja ühiskondlikele väärtustele (ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine, vabadus ja demokraatia). Neid põhimõtteid rakendatakse igapäevatoos lasteasutuse alusväärtuste kaudu:

- Ettevõtlikkus – loov, uuendusmeelne ja innovaatiline lähenemine, julgus katsetada ja proovida teistsuguseid lahendusi ning alustatu lõpuleviimine.
- Avatus ja koostöö – kolleegide, partnerite ja perede kaasamine, üksteise toetamine, praktikate jagamine, koos tegemine, hoolimine ning avatus uutele inimestele ja ideedele.
- Tasakaal – tasakaalu hoidmine töö, eraelu ja puhkuse ning uute lahenduste ja traditsioonide vahel.
- Professionaalsus – läbimõeldus, oma töö eest vastutuse võtmine ja kvaliteetse lõpptulemuse poole püüdlemine.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk ja eesmärgid

Lagedi Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu, lasteasutuse ja kogukonna koostöös, edendades iga lapse õigust täisväärtuslikule ning turvalisele lapsepõlvele.

Lagedi Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on jaotatud järgmiselt:

Lapsest lähtuvad arengueesmärgid:

- **Terviklik minapilt:** Aidata lapsel luua positiivne ja terviklik minapilt, toetades tema enesekohaste ja eneseregulatsiooni oskuste kujunemist läbi igapäevase eduelamuse.
- **Väärtuspõhine käitumine:** Kujundada lapses eetilist, hoolivat ja teisi arvestavat käitumist, omaalgatust, loovust ning esmast tööharjumust.
- **Ümbritseva maailma mõistmine:** Toetada ümbritseva keskkonna, looduse ja kultuuri mõistmist kogemusliku, avastusliku ja projektõppe kaudu.
- **Tervise väärtustamine:** Toetada lapse kehalist aktiivsust, liikumisharjumust ning kujundada arusaama tervisliku toitumise ja liikumise tähtsusest (tuginedes TEL-võrgustiku põhimõtetele).
- **Tehnoloogia ja meediapädevus:** Toetada lapse esmast digi- ja meediapädevust, kujundades turvalisi, eesmärgipäraseid ja tasakaalustatud harjumusi digivahendite kasutamisel.

Koostööle ja kogukonnale suunatud eesmärgid:

- **Koostöö peredega:** Nõustada ja toetada lapsevanemaid laste õpetamist ja kasvatamist käsitlevates küsimustes, luues usaldusliku ja avatud partnerluse.
- **Kogukonna ja kodukoha lõimimine:** Toetada lapse kujunemist aktiivseks ühiskonnaliikmeks, lõimides õppeprotsessi kodukoha (Lagedi ja Rae vald) inimesi, asutusi ja kultuuritraditsioone ning tutvustades kogukonnale lasteaia tegevust.

Tugisüsteemidele ja asutusele suunatud eesmärgid:

- **Erivajaduste märkamine ja toetamine:** Märgata õigeaegselt laste erinevat võimekust ja andekust ning pakkuda tugispetsialistide ja õppeerisuste abil individuaalset ning süsteemset tuge abi- ja toevajadusega lastele vastavalt kaasava hariduse põhimõtetele.
- **Turvaline arengukeskkond:** Tagada lastele emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt turvaline, esteetiline ning innovaatiline kasvu- ja arengukeskkond.

3. Õpikäsitus ning õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

3.1. Õpikäsitus ja õppimise põhimõtted

Lagedi Kooli lasteaias on õppimine elukestev, sensoorne, mänguline ja lõimitud protsess. Õppimise käigus omandab laps teadmisi, oskusi ja väärtushinnanguid ümbritsevat maailma aktiivselt kogedes, uurides ja mõtestades.

- **Õppe- ja kasvatustöö põhimõtted:** Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest, lapse individuaalsest arengutasemest, lapsest lähtuvusest, loovuse toetamisest, omaalgatuse soodustamisest, koostöisusest ja lahendustele orienteeritusest. Õppetöö toimub järk-järguliselt, liikudes lihtsamalt teadmistelt ja oskustelt keerukamate ning loovamate probleemilahendusteni.
- **Õppeviisid:** Õppekorralduses rakendatakse paindlikult erinevaid kaasaegseid õppeviise:
 - *Projektõpe* – võimaldab lõimida erinevaid õpivaldkondi läbi laste huvedest lähtuvate terviklike teemakäsitluste;
 - *Lapsest lähtuv õpe* – seab fookusesse lapse individuaalsed vajadused, tempod ja huvid;
 - *Õuesõpe ja avastuslik õppimine* – toetab uurimisoskuste ja keskkonnateadlikkuse kujunemist loomulikus keskkonnas;
 - *Oskuste õpe ja VEPA elemendid* – toetavad teadlikult lapse eneseregulatsiooni, sotsiaalseid oskusi ja positiivse rühmakliima kujunemist.
- **Õpetaja roll:** Õpetaja on rühmas inspireeriva ja turvalise õpikeskkonna looja, väärtuste kandja ja eeskuju, tegevuste suunaja, teadmiste vahendaja ning lapse individuaalse arengu ja potentsiaali märkaja ning toetaja. Õpetaja tunnustab eelkõige protsessis osalemist ja pingutamist, et toetada lapse julgust võtta vastu uusi väljakutseid.

3.2. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. Lagedi lasteaia õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi, toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ning arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks.

Vaimne ja sotsiaalne keskkond

Lasteasutuses on esmatähtis, et laps tunneks end emotsionaalselt turvaliselt ja hästi ning tal oleksid toetavad suhted nii teiste laste kui ka täiskasvanutega. Lasteaias väärtustatakse lapse heaolu, ühiseid väärtusi ja koostööd lastevanematega. Luuakse turvaline ja sõbralik õhkkond, kus arvestatakse üksteisega, aktsepteeritakse erinevusi ja kaasatakse kõiki lapsi. Laste vaimse ja sotsiaalse arengu ning heaolu toetamisel on oluline roll lasteaia tugipersonali, rühma meeskondade ja lapsevanemate tihedal koostööl.

Füüsiline keskkond

Füüsiline keskkond on esteetiline, turvaline ning teadlikult kujundatud toetamaks laste vaimset ja füüsilist tervist, loovust ja õppimisrõõmu.

- **Rühmaruumi korraldus:** Toetatakse lapse iseseisvust ja valikuvabadust. Avatud riiulid võimaldavad lastel ise valida ja kasutada mängu-, kunsti- ja õppevahendeid, mis soodustab eneseregulatsiooni oskuste ja vastutustunde arengut. Lapsed kaasatakse rühmaruumi kujundamisse. Igas rühmas on loodud lugemispesa lugemishuvi soodustamiseks ja rahupesad laste vaimse tervise toetamiseks.
- **Loomekeskused:** Igapäevast õppimist ja vabamängu rikastavad avar ning mitmekesiselt sisustatud õueala, seiklusrada (4–7-aastastele), liikuma kutsuvad koridorid koos sinna loodud rahupesade ja tegevuskeskustega, ruumikas muusika- ja liikumissaal ning spetsiaalsed loomeroomid: õppekõök (kogemuslikuks õppeks ja tervislike eluviiside kujundamiseks), nutikasvuhooone, savituba ja liivakeskus. Lasteaia savituba ja keraamikaahi võimaldavad pakkuda mitmekülgsemaid kunstitegevusi. Õues on lastel loomakeskustes vabalt kättesaadaval loodus- ja taaskasutusmaterjalid.

Digitaalne keskkond

Lasteaias toetatakse lapse digipädevuse kujunemist, lõimides digitehnoloogiat (sh nutikasvuhooone ja muid hariduslikke digivahendeid) õppeprotsessi eesmärgipäraselt ja teadlikult. Lastele tutvustatakse meediakasutuse võimalusi ja ohte ning kujundatakse turvalisi, eesmärgipäraseid ja tasakaalustatud harjumusi ekraanide ja digivahendite kasutamisel, soodustades loovust ning kriitilist mõtlemist.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus

4.1. Õppeperioodid ja tegevuste planeerimine

Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood on 3–7-aastastel lastel ajavahemikus 15. september kuni 15. mai ning hoiurühmadel 1. oktoober kuni 15. mai.

Ajavahemikku 1. september kuni rühma aktiivse õppeperioodi alguseni käsitletakse sisseelamise ja laste arengu uurimise perioodina. Sel ajal on põhirõhk suunatud kohanemisele, mängule, laste omaalgatusele ning õues viibimisele.

- **Lasteaia tegevuskava:** Õppeaasta alguses (hiljemalt 15. septembriks) koostatakse lasteaia üldine tegevuskava, milles lepitakse kokku õppeaasta aastateema, eesmärgid, sündmused ja nende orienteeruv ajakava.
- **Rühma aastaplaan:** Lähtudes lasteaia õppekavast, tegevuskavast, eelneva perioodi analüüsist ja rühma eripärast, koostavad rühmaõpetajad koostöös muusika- ja liikumisõpetajaga rühma aastaplaani. Aastaplaanis tuuakse välja rühma kirjeldus, õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ning põhimõtted.

- **Tegevuste planeerimise paindlikkus rühmas:** Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel valib rühma meeskond õppeperioodi planeerimise ELIISI vormi - projektiplaani, kuuplaani või nädalaplaani, lähtudes laste vanusest, rühma liigist, vajadustest ja arengutasemest.

4.2. Õppevormid ja -meetodid

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab päeva rütmi vastavalt laste eale. Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, vabamäng ning koostöös lastega kavandatud või spontaanselt tekkivad tegevused.

Õpetajad kasutavad meetodeid ja võtteid, mis seovad teemaga emotsionaalse, füüsilise, loomingulise ja sotsiaalse tasandi ning võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumist aktiivsusega.

- **Õpikeskkonna valik:** Õpe seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavate objektide ja nähtustega tutvutakse loomulikus keskkonnas (õuesõpe, matkad, õppekäigud). Lõimitud tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid.
- **Tegevuste läbiviimise vormid:** Mäng, rühmategevused, valiktegevused alarühmades, individuaalsed tegevused, õppekäigud ja õuesõpe. Ajaliselt on kindlalt määratud muusika- ja liikumistegevuste algused, teisi õppetegevusi alustab õpetaja paindlikult vastavalt vajadusele.
- **Põhilised õppemeetodid:** Vaatlus ja uurimine, vestlus ja arutelu, ettelugemine, jutustamine ja esinemine, draama ja lavastusmäng, käeline tegevus (sh savitöö), laulmine ja rütmika, looduskatsed ning võrdlemine ja arvutamine (sh õppeköögis). Kasutatakse erinevaid mänguliike: loov-, rolli-, laua-, õppe-, ehitus- ja liikumismängud.

4.3. ELIIS ja dokumenteerimine

Lagedi Kooli lasteaias on kasutusel ELIIS (eliis.eu). Päevased tegevused ja laste kohalkäimine fikseeritakse rühmapäevikus kirjalikult iga päev terve õppeaasta vältel (1. september – 31. august).

ELIISI kasutatakse järgmiste dokumentide haldamiseks ja andmete säilitamiseks:

- rühma aastaplaan, projektiplaani, kuuplaani või nädalaplaani;
- lasteaia sündmuste kalender ja operatiivne infovahetus lapsevanematega;
- lapse arengu eesmärgid ja saavutatud tulemused (arengu hindamise tabelid);
- lapse individuaalse arengu jälgimise kaardid (IAJK), individuaalsed arenduskavad (IAK);
- lastevanemate nõusolekud;
- koolivalmiduskaart.

4.4. Lasteaia lahtiolekuajad ja rühmade päevakavad

Lasteaed on avatud igal tööpäeval kell 7.30–18.00. Vajadusel on tagatud valverühm hommikul kell 7.00–7.30.

HOIURÜHMADE PÄEVAKAVA

7:30 - 8:15 Laste saabumine lasteaeda

8:30 - 9:00 Hommikusöök

9:00 - 11:45 Lõimitud mängu ja õppetegevused toas ja õues

11:45 - 12:15 Lõunasöök

12:30 - 15:00 Puhkeaeg

15:30 - 16:00 Õhtuode

16:00 - 18:00 Vaba mäng ja lahkumine lasteaiast

VÄIKE-, LIIT- JA AIARÜHMADE PÄEVAKAVA

7:00 – 7:30 - valverühm avalduse alusel

7:30- 8:15 Laste saabumine lasteaeda

8:30 - 9:00 Hommikusöök

9:00 - 12:30 Lõimitud mängu ja õppetegevused toas ja õues

12:30 - 13:00 Lõunasöök

13:30 -14:30 Puhkepaus

15:30 - 16:00 Õhtuode

16:00 - 18:00 Vaba mäng ja lahkumine lasteaiast

4.5. Kaasava hariduse põhimõtted õppekorralduses

Lasteaed lähtub õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Lapse individuaalsest vajadusest lähtudes korraldatakse lapsele õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös võimetekohane õpe ja vajalik tugi. Õpetajad jälgivad ja hindavad lapse arengut ja toimetulekut lasteaias ning kohandavad õppe- ja kasvatustegevust vastavalt lapse individuaalsele arengudünaamikale. Lasteaias on loodud väikerühm tuge vajavatele lastele.

5. Laste üldoskused ja eeldatavad arengutulemused

Üldoskuste kujunemist toetatakse igapäevaste tegevuste ning õppe- ja kasvatustegevuste kaudu. Valdkonnad on tegevustes lõimitult. Lasteaia õppekavas esitletakse 3- ja 6–7-aastaste laste üldoskused ning 6–7-aastaste laste eeldatavad arengutulemused valdkondade kaupa.

Üldoskuste ja valdkondade eeldatavad tulemused 3–6-aastastele lastele on välja toodud ELIISI (lehel „Lapse areng“), mida käsitletakse käesoleva õppekava ametliku ja lahutamatu digitaalse lisana. Eeldatavad tulemused on koostatud alushariduse riikliku õppekava juhendmaterjalide põhjal.

5.1. 3-aastase ja 6–7-aastase lapse eeldatavad üldoskused

5.1.1. Mänguoskused Mäng on lapse põhitegevus ja loomulik õppeviis. Mängu käigus omandatakse ja kinnistatakse uut teavet, harjutatakse ja rakendatakse uusi oskusi ning õpitakse suhtlema, koostööd tegema ja sobival viisil tundeid väljendama.	
3-aastane laps: • suudab väikeses grupis mängule keskenduda; • kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid; • jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; • sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; • kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga; • suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu; • suudab järgida lihtsamate mängureegleid.	6–7-aastane laps: • suudab mängule keskenduda; • kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; • rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; • näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; • algatab mängu ja arendab mängu sisu; • täidab mängudes erinevaid rolle; • suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; • järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; • tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.
5.1.2. Tunnetus- ja õpioskused Tunnetusoskus on oskus juhtida tahtlikult tunnetusprotsesse: taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada: hankega teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada.	
3-aastane laps:	6–7-aastane laps:

• tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega; • suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; • mõistab lihtsamat kõnet; • valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; • väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses; • suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele; • oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid; • oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; • suudab järgida lihtsat juhust; • oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.	• suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda; • saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; • suudab täita kahe- või kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust; • esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; • oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada; • saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; • kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; • kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
5.1.3. Sotsiaalsed oskused Sotsiaalsed oskused on lapse oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslast, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavadid ning lähtuda koostoimet võimaldavatest eetilistest tõekspidamistest.	
3-aastane laps: • oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; • on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; • osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;• saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; • loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; • jagab mõnikord asju ka teistega; • algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; • oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	6–7-aastane laps: • tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; • püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; • oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; • teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi; • järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; • mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; • osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; • suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

5.1.4. Eneseregulatsiooni oskused

Oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetke impulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale.

3-aastane laps:

- tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

6–7-aastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;
- kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
- suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

5.2. 6-7 a laste eeldatavad arengutulemused valdkonniti

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused on jagatud seitsmeks õpivaldkonnaks, mida rakendatakse igapäevatoos lõimitult projektõppe, õuesõppe ja mängu kaudu.

5.2.1. Valdkond „Mina ja keskkond“ (6–7-aastane laps)

Sotsiaalne keskkond, minapilt ja väärtused:

- oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- oskab selgitada raha otstarvet.

Tervisekäitumine, hügieen ja ohutus:

- oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;

- oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid ning mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega ning oskab liikluses ohutult käituda.

Loodus- ja tehiskeskkond (sh nutikasvuhooone tegevused):

- tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest;
- teeb loodusvaatlusi eri aastaegadel ning uurib aktiivselt taimi, loomi ja ilmastikku;
- märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale, käitub keskkonda hoidvalt ning säästvalt.

Tervislik toitumine ja kokandus (sh õppeköögi tegevused):

- oskab kirjeldada tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning mõistab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- tunneb erinevaid toiduaineid ning nende päritolu;
- järgib köögis ohutus- ja hügieenireegleid ning kasutab töövahendeid eesmärgipäraselt ja turvaliselt;
- väärtustab säästlikku tarbimist ja toidu raiskamise vältimist;
- hoiab korras oma töökoha ning osaleb aktiivselt koristamises.

Digi- ja meediapädevus (sh robotika):

- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.

5.2.2. Valdkond „Keel ja kõne“ (6–7-aastane laps)

Suhtlemine ja eneseväljendus:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida ning kuuleb ja järgib suulisi juhiseid;
- oskab oma mõtteid suulises kõnes arusaadavalt edasi anda;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid ja suhtlemisel viisakat kõnepruuki ning koostööoskusi;
- valdab suhtlemiseks piisavat ja rikkalikku sõnavara ning suudab vajadusel ise sõnu moodustada.

Jutustamine ja teksti mõistmine:

- oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
- kirjeldab tegevuste järjekorda ning erinevaid valmistamise protsesse;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Hääldus, lugemine ja kirjutamine:

- oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- tutvub juhendamisel retseptide ning erinevate tekstiliikidega.

Keelekasutus ja jutustamine õuesõppes (sh õueala ja matkad):

- oskab täpselt kirjeldada ja edasi anda erinevaid õuenähtusi;
- jutustab loovaid ja kogemuslikke jutte loodusest;
- Kasutab õues kogetu ja vaadeldu põhjal igapäevaselt rikkamat sõnavara.

Sõnavara ja väljendusoskus praktilistes tegevustes (sh õppekõök):

- nimetab ja kasutab kontekstis õigeid toiduainete ja köögitarvikute nimetusi;
- tunneb ja nimetab korrektselt erinevaid praktilisi töövõtteid.

5.2.3. Valdkond „Eesti keel kui teine keel“ (6–7-aastane laps)

Kuulamine, mõistmine ja korraldustest arusaamine:

- mõistab tuttavat teemat ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ning keelelisi konstruktsioone ja kasutab neid oma kõnes;
- saab aru õpitud sõnavara piires korraldustest, mis on vajadusel žesti või viiepega toetatud, ja toimib vastavalt;

- saab aru lihtsatest küsimustest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.

Eneseväljendus ja hääldus:

- kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
- suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viiepega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Lugemine ja kirjutamine:

- tunneb eesti keele tähestikku ja suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.

5.2.4. Valdkond „Matemaatika“ (6–7-aastane laps)

Hulgad, loendamine ja arvutamine:

- oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
- oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
- oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke +, –, =;
- oskab koostada kahe esemete hulga järgi lihtsaid matemaatilisi jutukehi.

Suurused, mõõtmine ja geomeetrilised kujundid:

- oskab järjestada kuni viiete esete suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööre vms);
- teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meetre, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid praktikas kasutatakse;
- tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.

Ajamõisted ja orienteerumine:

- oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem;
- orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes (all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal);
- oskab määrata kellaaega täistundides;
- oskab nimetada nädalapäevi, kuid ja aastaaegu õiges järjestuses;

- oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.

Matemaatilised oskused õuesõppes (sh õueala ja looduskeskkond):

- loendab erinevaid loodusmaterjale, võrdleb ja rühmitab neid vastavalt tunnustele;
- leiab ja märkab ümbritsevas looduses geomeetrilisi kujundeid, mustreid, rütme ning kordusi;
- oskab läbi viia õuekeskkonnas lihtsamaid matemaatilisi mõõtmisi ja hindamisi.

Matemaatika rakendamine praktilistes tegevustes (sh õppekõök):

- loendab ja võrdleb toiduaineid ning köögitarvikuid;
- mõõdab koguseid erinevate mõõtevahenditega (sh mõõtelusikad, mõõtekannud, kaalud) ning tutvub praktikas mahu, kaalu ja pikkuse mõistetega;
- järjestab loogiliselt tegevusi ja tööetappe retsepti järgi toimetamisel;
- märkab mustreid, kujundeid ja sümmeetriat toitude valmistamisel ning serveerimisel;
- lahendab iseseisvalt ja koostöös teistega praktilisi matemaatilisi probleemülesandeid õppekõõgis.

5.2.5. Valdkond „Kunst“ (6–7-aastane laps)

Kujutamine, tehnikad ja vahendid (sh savituba):

- oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
- oskab kasutada mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid (sh savi ja keraamika) ning väljendada nende abil oma meeleolusid ja kujutlusvõimet;
- kasutab erinevaid töövahendeid ja kunstitarbeid ohutult ning sihipäraselt;
- oskab luua lihtsat digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Kunstialane arutelu ja koostöö:

- oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
- vaatleb kunstiteoseid ning oskab kogetust ja nähtust vestelda;
- oskab kavandada ja teostada koos kaaslastega ühist kunstitööd;
- oskab osaleda rühmaruumi ja õpikeskkonna kujundamisel oma kunstitöödega.

Loodus ja keskkonnakunst (sh õueala ja matkad):

- oskab kasutada erinevaid loodusmaterjale loomingulises tegevuses ning luua neist lihtsaid kunstiteoseid;
- oskab märgata ja kirjeldada looduses esinevaid värve, vorme, mustreid ja tekstuure;
- oskab teha koostööd kaaslastega ühise loovtöö või keskkonnakunsti loomisel õuekeskkonnas.

Loovus ja esteetika praktilistes tegevustes (sh õppekõök):

- oskab kujundada ja esteetiliselt kaunistada valmivaid toite ning serveeringuid;
- kasutab loovalt erinevaid materjale õppekõõgi mängudes, siltidel ja plakatitel;
- väljendab oma ideid toitude valmistamise, retseptide illustreerimise ja lauakatmise kaudu.

5.2.6. Valdkond „Muusika“ (6–7-aastane laps)

Laulmine, kuulamine ja pillimäng:

- laulab eakohaseid laule nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- kuulab tähelepanelikult laulu või muusikapala ning kirjeldab oma tähelepanekuid ja emotsioone;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohaseid rütmi- ja meloodiapille;
- loob lihtsaid rütme, meloodiaid või muusikalisi väljendusi;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

Muusika ja hääled õuesõppes (sh õueala ja looduskeskkond):

- kuulab tähelepanelikult loodushääli ning oskab neid kirjeldada;
- kasutab aktiivselt laulu- ja liikumismänge õues tegutsedes;
- oskab luua ja matkida rütme, kasutades selleks erinevaid looduslikke vahendeid.

Helid ja rütmid igapäevategevustes (sh õppekõök):

- oskab kasutada rütme ja laule igapäevaste tegevuste või mängude toetamiseks;
- kuulab ja järgib muusikalisi juhiseid liikumis- ja kokandustegevustes;
- märkab ja seostab erinevaid helisid kõõgis toimuvate praktiliste tegevustega (nt vee keemine, hakkimine, mikserdamine).

5.2.7. Valdkond „Liikumine“ (6–7-aastane laps)

Kehaline areng, põhiliikumised ja mängud:

- suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud;
- oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
- oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu ning nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

Rütmika ja vahendite kasutamine:

- oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- oskab kasutada liikumisel eesmärgipäraselt erinevaid vahendeid.

Liikumine maastikul ja õuesõpe (sh õueala, seiklusrada ja matkad):

- osaleb meelsasti igapäevastes aktiivsetes liikumistegevustes värskes õhus ning väärtustab liikumist ja mõistab selle tähtsust tervisele ning heaolule;
- oskab liikuda erineval maastikul, arvestades oma võimete ja ohutusega;
- oskab hoida tasakaalu ning kohandada oma liikumist vastavalt maastiku iseärasustele (nt seiklusrajal ja matkaradadel);
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid ning järgib matkadel kokkulepitud reegleid.

Peenmotoorika ja ohutu liikumine praktilistes tegevustes (sh õppekööök):

- arendab teadlikult käelist osavust ja peenmotoorikat praktiliste toimingute kaudu;
- kasutab erinevaid köögi- ja töövahendeid koordineeritult;
- järgib igapäevategevustes ergonoomilisi töövõtteid;
- liigub köögikeskkonnas ohutult, rahulikult ja teiste ruumisviibijatega arvestavalt.

6. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted, meetodid ja dokumenteerimine

6.1. Lapse arengu hindamise ja toetamise üldpõhimõtted

Lapse arengu hindamisel ja toetamisel lähtutakse lapse vanusest, individuaalsusest ning lasteaia õppekavas kirjeldatud eeldatavatest arengutulemustest üldoskustes ja õpivaldkondades. Lasteaias rakendatakse kaasava hariduse põhimõtteid, luues keskkonna, mis arvestab lapse individuaalset õpirütmi ning võimaldab säilitada kontakte eakaaslastega.

Arengu kirjeldamisel, analüüsimisel ja toetamisel osalevad kõik rühma meeskonna liikmed (rühmaõpetajad, abiõpetajad, liikumis- ja muusikaõpetajad) ning vajaduse korral lapsega töötavad tugispetsialistid ja lasteaiasisesed või -välised võrgustikud, kellega koostööd koordineerib Lagedi Kooli TUKO (tugikoordinaator).

Koostöös lapsevanemaga leitakse lapse arengule parimad lahendused. Õpetajad ja tugispetsialistid nõustavad peresid ning annavad soovitusi ja töövahendeid lapse arengu toetamiseks kodus. Vastavalt alusharidusseadusele on lapsevanemal kohustus teavitada lasteaia tugiteenuste koordineerijat lapse tervislikust seisundist ja nõustamiskomisjoni otsusest. (Lisa 1).

6.2. Hindamismeetodid, vahendid ja dokumenteerimine

Lapse arengut vaadeldakse tervikuna, kirjeldades tema tugevusi, huvisid, hoiakuid, igapäevast toimetulekut, saavutatud oskusi ja kujunemisjärgus pädevusi.

Õpetajate ja rühmameeskonna kasutatavad meetodid ja vahendid:

- lapse vabamängu, tegevuste ja käitumise süstemaatiline vaatlus loomulikus keskkonnas;
- vestlused ja intervjuud lapsega ning regulaarne infovahetus lapsevanemate ja õpetajatega;
- laste loovtööde ja praktiliste tegevuste analüüs;
- arengumängude (nt „Mina oskan juba“, „Arengu jälgimise mäng“, „Reis mööda põnevaid teid“, õpetaja koostatud mängud), testide ja hindamisülesannete rakendamine;
- hindamisel ja toetamisel kasutatavad vahendid, nagu eakohased mänguasjad, õppemängud, töölehed, töövihikud, arengumängude komplektid ning hariduslikud digivahendid.

Tugispetsialistide kasutatavad spetsiifilised meetodid ja vahendid:

- lapse vaatlus suunatud õppetegevustes, vabamängus ning üksikmängus;
- kasutatakse standardiseeritud teste ja spetsialistide enda koostatud hindamisvahendeid.

Dokumenteeringine ELIISis:

- lapse arengut dokumenteeritakse e-lasteaia ELIIS keskkonnas. ELIISis säilitatakse individuaalse arengu jälgimise kaarte (IAJK), individuaalseid arenduskavu (IAK) ning muid lapse arengut kajastavaid dokumente;

6.3. Arenguestlused ja jooksev tagasiside

Arenguestluse eesmärk on luua lapsevanema ja õpetaja(te) vahel usalduslik ning koostööne arutelukeskkond, kus vaadeldakse lapse arengut tervikuna, hinnatakse tema toimetulekut, lepatakse kokku edasised arengueesmärgid, leitakse last toetavad tegevused ja tingimused ning vajaduse korral nõustatakse lapsevanemat. Arenguestlused viiakse läbi Lagedi Kooli lasteaia arenguestluse juhendi alusel järgmiste põhimõtete järgi:

- uue lapse lasteaeda tulekul toimub ühe kuu jooksul tutvumisvestlus, mille eesmärk on saada ülevaade lapse arengust, harjumustest, huvidest ja vajadustest ning luua alus usalduslikuks koostööks;
- rühmaõpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaasta jooksul lapse arengu kohta kirjaliku kokkuvõtte, mis dokumenteeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK) ELIISis;

- kui lapse areng kulgeb ootuspäraselt ning nii lapsevanem kui ka õpetaja peavad kirjalikku kokkuvõtet piisavaks, ei ole suulise arenguvestluse läbiviimine kohustuslik ning arenguvestluse vajadust hinnatakse igal õppeaastal eraldi;
- arenguvestlus viiakse kohustuslikus korras läbi koolieelikute vanematega (veebruari–märtsis), üld-, tõhustatud- või erituge saavate laste vanematega ning juhtudel, kui lapsevanem, õpetaja või muu lapse arengut toetav spetsialist peab suulist arutelu vajalikuks;
- vajaduse korral võib täiendavaid arenguvestlusi või ümarlaudu läbi viia jooksvalt kogu õppeaasta jooksul, kui vähemalt üks osapool näeb selleks vajadust.

6.4. Lapse toevajaduse märkamine, hindamine ja tugimeetmed

Varajane märkamine ja toetamine on järjepidev meeskonnatöö, mis algab lapse lasteaeda saabumisest ning toimub tihedas koostöös lapsevanemaga:

- rühmameeskond jälgib ja dokumenteerib lapse igapäevast toimetulekut, käitumist ning arengudünaamikat ELIISis;
- kui lapse arengus või käitumises märgatakse erisusi (sh andekust või mahajäämust), teavitatakse sellest kohe lapsevanemat, kaasatakse ta koostöösse ning rakendatakse rühma tasandil esmaseid toetavaid meetmeid (üldtugi);
- kui rühma tasandil rakendatud sekkumised ei anna 6–12 kuu jooksul soovitud tulemusi, kaasatakse hindamisse ja nõustamisse lasteaia tugimeeskond või vastavad tugispetsialistid;
- vajaduse korral viiakse läbi täiendavad vaatlused ning pedagoogilis-psühholoogilised hindamised, mille tulemused dokumenteeritakse ning mille põhjal lepitakse kokku edasised tugimeetmed üldtoe raames;
- üldtoe raames kohandatakse paindlikult õpi- ja kasvukeskkonda (füüsiline ruum, vahendid, rühma töökorraldus) ning rakendatakse vastavalt asutuse võimalustele individuaalset lisajuhendamist, tegevuste raskusastme kohandamist või olemasolevate tugispetsialistide teenuseid;
- kui lasteaiasisene tugi ei ole andnud soovitud tulemusi, nõustab TUKO lapsevanemat ja teeb ettepaneku pöörduda täiendavate uuringute tegemiseks meditsiinasutuste või koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) poole tõhustatud toe või eritoe vajaduse väljaselgitamiseks.

6.5. Erisuste kohaldamine spetsiifilistes sihtgruppides

Andeka lapse toetamine:

- andekust käsitletakse eripärana, mida lasteaias märgatakse, dokumenteeritakse ja süsteemselt toetatakse;
- andeka lapse puhul seatakse individuaalsed arengueesmärgid ning kavandatakse tema potentsiaali toetavad tegevused ja loovad väljakutsed rühmas ning loomekeskustes.

Eesti keelest erineva kodukeelega lapse toetamine:

- lapse puhul, kelle kodune keel ei ole eesti keel, toimub keele omandamine lõimitult igapäevaste korduvate tegevuste, mängu ja ühistegevuste kaudu;
- rühmaruumis toetatakse keele arengut rahuliku kõne, tegevuste kirjeldamise, žestide, miimika ja piktogrammide kasutamise ning väiksemates alarühmades õppimise kaudu, andes lapsele alati piisavalt aega vastuse sõnastamiseks;
- kasutatakse eesti keele õppimise abimaterjali “Minu keelesammud”.

Lapse toevajaduse väljaselgitamise ning toetamise põhimõtted ja korraldus on skemaatiliselt esitatud lisas 1.

6.6. Tugisüsteemide dokumentatsioon: IAJK ja IAK

Lapse arengu järjepidevaks jälgimiseks ja rakendatud meetmete fikseerimiseks kasutatakse ametlikke dokumente ELIISi keskkonnas:

- individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) avatakse õppeaasta alguses igale lapsele ning seda täidetakse vähemalt üks kord õppeaastas, üldtoevajaduse ilmnemisel täiendatakse dokumenti ja õpetajate tähelepanekuid või uuringute tulemusi jooksvalt;
- individuaalne arengukava (IAK) koostatakse tuge vajava lapsele TUKO ettepanekul koostöös rühmameeskonna, tugispetsialistide ja lapsevanemaga kuni üheks õppeaastaks;
- IAK-s määratletakse lapse individuaalsed arengueesmärgid, rühmas soovitatavad kohandused ning kodused tegevused lapse toetamiseks;
- vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös lapsevanemaga kokkuvõtte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobivusest ning lapse edasistest vajadustest (sh sujuva ülemineku toetamisest põhikooli).

6.7. Koolivalmiduse hindamine

Koolivalmiduse hindamine ja toetamine:

- lapse koolivalmidust hinnatakse kaks korda viimasel alushariduse õppeaastal: sügisel (augustis–septembris) ning kevadel (veebruaris–märtsis);
- hindamistulemused dokumenteeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK) ELIISis.
- kevadise hindamise põhjal toimub lapsevanemaga arenguvestlus, kus analüüsitakse lapse koolivalmidust, tugimeetmete tulemuslikkust ning lepitakse kokku edasised tegevused seoses koolitee alustamisega (sh vajadusel tõhustatud toe või eritoe rakendamine koolis);
- rühmaõpetajad koostavad iga koolieeliku kohta koolivalmiduskaardi hiljemalt õppeaasta 30. aprilliks, mis täidetakse ELIISi keskkonnas ning on kättesaadav Rae valla ARNO süsteemis.

7. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus

Lapsevanemal ja lasteaial on ühine vastutus alushariduse omandamise toetamisel ning lapsele soodsa ja turvalise arengukeskkonna loomisel. Iga perekond on lasteasutuse väärtuslik koostööpartner kõigis tegevustes. Usalduslik koostöö on aluseks lapse sujuvale kohanemisele, turvatunde tekkimisele ning lapse igakülgsel toetamisele. Lasteaed nõustab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ning õpetamisel, kaasates vanemat last puudutavate otsuste tegemisse ja õppeprotsessi kavandamisel.

Koostöö korraldamisel ja info vahetamisel rakendatakse järgmisi viise ning põhimõtteid:

- **igapäevane vahetu suhtlus:** vahetu ja usalduslik infovahetus rühmameeskonna ning lapsevanema vahel lapse koduste tegemiste, meeleolu ning lasteaiapäeva sündmuste kohta;
- **ELIIS:** operatiivse ja ametliku informatsiooni edastamine, tegevuskavade jagamine ning lapse arengu ja õppimise dokumenteerimine e-lasteaia keskkonnas, kus lapsevanem loob isikliku kasutajakonto;
- **vajaduspõhised arenguestlused ja ümarlauad:** suunatud dialoogi pidamine lapse arengu toetamiseks, individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK) või individuaalse arengukava (IAK) eesmärkide analüüsimiseks ja kokkulepete sõlmimiseks [6.3];
- **rühmakoosolekud ja koostööõhtud:** rühmasisese õppe- ja kasvatustöö korralduse tutvustamine, ühistevõtte planeerimine ning aktiivne osalemine temaatilistes vestlusringides;
- **ühisüritused ja traditsioonid:** perede kaasamine lasteaia ning rühma sündmustesse, pidudesse, talgutesse ja näitustesse, mis toetavad kogukonnatunde tugevnemist;
- **tugiteenuste võimaldamine:** koostöö tegemine lapsele vajalike tugimeetmete rakendamiseks ning vajaduse korral lasteaia ettepanekul koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) poole pöördumine;
- **hoolekogu tegevus:** lapsevanemate esindajate aktiivne ja sisuline osalemine lasteaia hoolekogu ja rühma töös, aidates kaasa õpikeskkonna ja asutuse üldisele arengule;
- **tagasiside ja rahuloluuuringud:** lapsevanemate ootuste ja arvamuste kaardistamine lasteaia poolt korraldatavate rahuloluuuringute kaudu, mille tulemusi arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse parendamisel.

Lapsevanemal on kohustus teha lasteasutusega koostööd alusharidusseaduses sätestatud tingimustel ja korras, tagades lapse arengupotentsiaali parima võimaliku toetamise.

8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Lagedi Kooli lasteaia õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ning läbiviimise alusdokument, mis vaadatakse regulaarselt üle ning mida ajakohastatakse vastavalt haridusmaastiku muutustele ja asutuse arengule.

Õppekava täiendatakse ja uuendatakse järgmistel alustel:

- seoses muudatustega riiklikus haridusalases seadusandluses ja alushariduse riiklikus õppekavas;
- lasteasutuse sisehindamise tulemustest lähtuvalt, et tagada õppe- ja kasvatustegevuse pidev kvaliteedi kasv;
- lasteaia pedagoogilise meeskonna (õpetajad ja spetsialistid) või hoolekogu ettepanekul, soovitustel ja algatusel.

Õppekava muutmise ja kinnitamise protseduur:

- ettepanekud õppekava muutmiseks või täiendamiseks arutatakse läbi, koostatakse ja viiakse sisse koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate ning lasteaia juhtkonnaga;
- õppekava muudatused ja täiendused esitatakse arvamuse andmiseks lasteasutuse hoolekogule;
- õppekava ja selle täiendused kiidetakse heaks ning arutatakse läbi lasteaia õpetajate kolleegiumis või pedagoogilisel koosolekul ning kinnitatakse ametlikult direktori käskkirjaga.

Märkamine, kaardistamine ja sekkumine Lagedi Kooli lasteaias

